

Introducere

Motivul scrierii epistolei

Motivul scrierii epistolei către Coloseni a fost că apăruseră o serie de învățături false. Ele proveneau din filosofia greacă, din iudaismul heterodox și din misticism. Aceste erori au fost începutul a ceea ce mai târziu va fi cunoscut sub numele de gnosticism. Gnosticismul înseamnă „cunoaștere superioară” și descrie în mod adecvat ceea ce anumiți învățători pretindeau în mod fals că posedă. Aceste învățături false au tulburat Biserica primară în diferite locuri. Unul dintre aceste locuri a fost Colose.

Aceste învățături încercau să explice existența lui Dumnezeu, creația, originea răului etc., independent de revelația divină a Sfințelor Scripturi. Ele pretindeau că au o revelație mai înaltă decât cea pe care apostolii au transmis-o Bisericii (Iuda 3). Cea mai gravă eroare: au negat Dumnezeirea și adevărata umanitate a lui Hristos. Această blasfemie purta pericolul de a-i îndepărta pe credincioși de la adevărul despre Persoana și lucrarea lui Hristos și trebuia combătută.

În această epistolă, ca și în epistola către Filipeni, Pavel s-a străduit să *acționeze anticipat* și nu doar să *reacționeze*, așa cum a făcut în epistolele către Corinteni și Galateni. Așadar, a vrut să prevină mai degrabă, decât să corecteze. Credincioșii din Colose *nu* adoptaseră încă această învățătură, dar erau în pericol de a ceda în fața ei. De aceea, Pavel îi avertizează cu privire la caracterul acestui rău și îl combate insistând asupra adevărului referitor la Persoana lui Hristos și la lucrarea lui Hristos.

Aplicarea epistolei astăzi

Chiar dacă gnosticismul nu mai reprezintă astăzi o amenințare atât de mare pentru Biserică, precum a fost în primele secole, această epistolă are încă un loc important în canonul Sfintei Scripturi. Aplicată la noi astăzi, ea respinge tendința noastră de a ne folosi propria imaginație în interpretarea Sfintei Scripturi. Cineva care fusese odată ispitit în acest fel a spus: „Adesea poți găsi mai multe între rândurile Scripturii decât pe rândurile Scripturii!”.

Nu mai este nevoie să spunem că este periculos să speculăm asupra Cuvântului inspirat de Dumnezeu. Când ne folosim imaginația în chestiuni divine în acest fel, este ca și cum un israelit ar fi „mânuit dalta” deasupra altarului lui Dumnezeu, pentru a sculpta ceva ce el însuși a inventat (Exodul 20.25). Acest lucru era strict interzis. Din moment ce principiile de interpretare nu sunt clar stabilite, atunci când ne aplicăm imaginația noastră la Sfânta Scriptură în acest fel, nu este greu să lăsăm Cuvântul lui Dumnezeu să spună aproape orice vrem noi! Marele pericol de a face acest lucru este de a merge dincolo de ceea ce Dumnezeu a descoperit și de a cădea în rătăcire. Orice astfel de manipulare a Cuvântului lui Dumnezeu poate fi clasificată drept învățătură mistică.

Principala diferență între misticismul gnostic și misticismul ascuns de astăzi: gnosticii își făceau afirmațiile și învățăturile false independent de revelația divină a Sfințelor Scripturi; misticismul,

Introducere

cu care ne confruntăm astăzi, pe de altă parte, invocă Cuvântul lui Dumnezeu pentru a-și susține ideile și interpretările fanteziste.

Din nefericire, învățătura mistică are la bază de obicei mândria spirituală, așa cum spune Pavel în această epistolă: „îngâmfat prin gândirea cărnii sale” (Coloseni 2.18). Cineva se lasă atras în acest tip de gândire, pentru că îl caracterizează: pentru că, în ceea ce privește cunoașterea divină, el are ceva ce alții nu au. Își poate impresiona prietenii cu cuvintele sale mărețe, ceea ce îi sporește mândria. Cu timpul, predilecția sa pune stăpânire pe mintea sa - și anume, să caute indicii despre ceea ce el crede că sunt sensurile ascunse ale Sfintei Scripturi; și în curând această înclinație devine singurul său scop. El scoate din context o propoziție din Sfânta Scriptură și o interpretează ca să însemne ceva la care, în mod normal, nimeni nu s-ar fi gândit vreodată - decât dacă misticul o dezvăluie. Atunci când aceste gânduri sunt prezentate într-un limbaj înalt, spiritual, iar misticul trăiește în exterior o viață sfântă, credincioșii neconsolidați pot fi atrași de ele și pot crede că este cu adevărat ceva special. Acest lucru dă naștere la opinia unor inițiați că au o „cale de acces la adevărul superior”. Fără îndoială, trăsătura predominantă a învățaturii mistice este modul imprecis și nebulos în care sunt prezentate gândurile. Cei care sunt impresionați de o astfel de exprimare trec aceste idei vagi și neclare drept adevăruri profunde.

Două pericole mari în creștinism

Misticismul este unul dintre cele *două* mari pericole ale mărturisirii creștine: „a da înapoi” (Evrei 10.39) de la ceea ce a fost revelat și „a merge înainte” (2 Ioan 9) sau a depăși ceea ce a fost revelat. Una este *apostazia*, iar cealaltă este *misticismul*. Epistola către Evrei se ocupă de apostazie, iar epistola către Coloseni se ocupă de misticism. Remediul apostolului pentru aceste aberații mistice a fost acela de a îndrepta privirea credincioșilor din Colose spre Hristos în ceruri. Aceasta pentru a-i ajuta să realizeze din nou că erau uniți cu El acolo. Ei pierduseră acest simț într-o oarecare măsură, sau erau în pericol de a-l pierde, deoarece în adunare (biserica) pătrunseseră idei despre teme divine care se bazau doar pe presupuneri.

Taina

Fără îndoială, epistola către Coloseni îi mustră pe creștinii care se lasă atrași în învățături mistice și filozofice. Dar există un scop mai important pentru care această epistolă se află în Bibliile noastre: este una dintre cele două epistole care dezvăluie adevărul „tainei” - cel mai înalt dintre toate adevărurile. Taina este menționată în Romani 16.25; 1 Corinteni 2.7; 4.1 și 1 Timotei 3.9, dar este prezentată detaliat doar în epistola către Efeseni și epistola către Coloseni.

S-ar putea presupune că Pavel se referă aici la ceva misterios și greu de înțeles prin cuvântul *taină*. Dar nu este așa. El vorbește despre o „taină” care era „ascunsă în Dumnezeu” și care fusese ascunsă sfinților „din veacuri” (Coloseni 1.26); dar acum a fost făcută cunoscut prin revelații speciale date apostolilor - și în special apostolului Pavel (Romani 16.25; Efeseni 3.4,5,9; Coloseni 1.26). W. Kelly spune:

[Taina] nu înseamnă ceva ce nu poate fi înțeles, ci ceva ce nu poate fi cunoscut decât după ce Dumnezeu l-a comunicat.

Taina [*mystery*] înseamnă ceea ce a fost ținut secret, nu ceea ce nu a putut fi înțeles (aceasta este ceea ce oamenii își imaginează prin taină [*mystery*]). Mai degrabă, o taină este o taină nedeslușită [*mystery*] – o taină care nu a fost încă dezvăluită în Vechiul Testament, dar care este dezvăluită pe deplin în Noul Testament.¹

Taina este bijuteria lui Dumnezeu care completează revelația divină a adevărului (Coloseni 1.25). Din moment ce „toate comorile înțelepciunii și ale cunoașterii” sunt cuprinse în taină, nu mai este nimic de descoperit (Coloseni 2.2,3)! Pavel subliniază acest fapt, pentru a le arăta credincioșilor din Colose că tot adevărul le fusese revelat. Prin urmare, ei nu aveau nevoie să meargă dincolo de ceea ce Dumnezeu le descoperise prin taină, pentru a căuta mai mult adevăr. Și totuși, tocmai acest lucru cereau misticii credincioșilor să facă.

Taina dezvăluie marele plan al lui Dumnezeu de a-L glorifica pe Fiul Său în lumea viitoare (Împărăția Milenară) în două sfere: în cer și pe pământ. Și El face acest lucru printr-un vas de mărturie special format: prin Biserică [Adunarea], care este Trupul și Mireasa lui Hristos (Efeseni 1.8-10). Adevărul revelat în taină nu este Persoana sfântă și glorioasă a lui Hristos, nici viața Sa ca Om, când a umblat în mod perfect ascultător în această lume; nici moartea și învierea Sa și revenirea Sa pentru a întemeia împărăția Sa, în care va domni peste lume. Vechiul Testament vorbise deja despre acest lucru și, prin urmare, aceste lucruri erau cunoscute de cei care cunoșteau aceste Scripturi. Vechiul Testament prezice în mod clar un Mesia iudeu, care va domni peste tot pământul și sub care Israel și popoarele păgâne se vor bucura.

Dar taina dezvăluie chiar mai mult: când Hristos va domni, va avea alături de El un complement ceresc: Biserica, Trupul Său, Mireasa Sa. Dumnezeu se va folosi de acest vas special pentru a spori gloria lui Hristos în această viitoare zi a revelației (Apocalipsa 21.9-22.5). Mai mult, taina dezvăluie faptul că Hristos nu va domni doar peste pământ, ci peste întregul univers (cer și pământ); totul va fi sub administrația lui Hristos și a Bisericii.

Relația dintre epistola către Coloseni și epistola către Efeseni

Epistolele către Efeseni și Coloseni sunt asemănătoare în particularitățile lor și, prin urmare, ar putea fi numite epistole „legate strâns una cu alta”. Cineva a subliniat că din cele 155 de versete din epistola către Efeseni, nu mai puțin de 54 de versete se aseamănă cu cele din epistola către Coloseni! Apostolul a scris ambele epistole în Roma, în timp ce era întemnițat acolo, și a trimis ambele epistole cu aceeași ocazie (împreună cu scrisoarea către Filimon) prin intermediul aceluiași mesager, Tihic (Efeseni 6.21,22). La predarea epistolei către Coloseni este menționat și Onisim (Coloseni 4.7-9).

Aceste două epistole, împreună cu epistola către Filipeni, se află una lângă alta în Bibliile noastre ca fiind așa-numitele „epistole din închisoare” și se completează reciproc în ceea ce privește dezvăluirea adevărului. Epistola către Efeseni și epistola către Coloseni prezintă adevărul tainei sub două aspecte diferite, iar în epistola către Filipeni vedem un om (Pavel) care *umblă* în armonie cu adevărul tainei. În acest fel, el ne oferă o imagine a stării de spirit care ar trebui să

¹ W. Kelly, *Lectures on the Epistle of Paul, the Apostle, to the Ephesians, with a new translation*, remarcă la Efeseni 1 și 3, pagina 25, 114.

Introducere

caracterizeze pe cineva care a ajuns să cunoască acest mare adevăr. Epistola către Filimon (un credincios din Colose) a fost scrisă în același timp cu epistola către Coloseni și i-a fost adusă de Onisim.

Epistola către Coloseni este perechea epistolei către Efeseni. Deși cele două epistole au o asemănare remarcabilă, în multe privințe ele contrastează una cu cealaltă și transmit partea opusă (dar complementară) a adevărului tainei. De exemplu:

- Epistola către Efeseni *dezvoltă* latura viitoare a tainei, adică ceea ce va deveni vizibil atunci când Hristos și Biserica vor domni peste univers conform planului etern al lui Dumnezeu (Efeseni 1.8-10). Epistola către Coloseni, pe de altă parte, subliniază că acest mare adevăr este arătat *în prezent* în lume de către credincioși (Coloseni 1.27).
- În epistola către Efeseni, credinciosul este văzut ca fiind așezat *în locurile cerești*, cu creația sub el (Efeseni 2.6). În epistola către Coloseni, pe de altă parte, credinciosul este văzut ca fiind *pe pământ*, cu speranța de a fi într-o zi în cer (Coloseni 1.5).
- Epistola către Efeseni îi privește pe credincioși ca fiind „în Hristos” (Efeseni 1.3 etc.), în timp ce epistola către Coloseni subliniază că Hristos este în credincioși (Coloseni 1.27: „Hristos în voi”).
- În ceea ce privește unitatea lui Hristos și a Bisericii, epistola către Efeseni tratează privilegiile „trupului”; găsim trupul lui Hristos în mijlocul epistolei (Efeseni 4.12). Epistola către Coloseni, pe de altă parte, dezvăluie plinătatea inerentă a „Capului”; Capul Îl regăsim din nou la mijlocul epistolei (Coloseni 2.19).
- În epistola către Efeseni, Biserica este văzută ca fiind „plinătatea” Celui „care umple totul în toți” (Efeseni 1.23), în timp ce în epistola către Coloseni, Hristos este „plinătatea” Dumnezeirii, iar desăvârșirea noastră este în El (Coloseni 2.9).
- „Duhul Sfânt” ocupă o poziție proeminentă în epistola către Efeseni, când vine vorba de prezentarea adevărului în legătură cu credinciosul; în schimb, „Duhul” este menționat o singură dată în epistola către Coloseni (Coloseni 1.8).
- „Moștenirea” este văzută în epistola către Efeseni ca fiind creația *materială* (Efeseni 1.11,14,18), în timp ce moștenirea în epistola către Coloseni este „partea” noastră *spirituală* în binecuvântările lui Hristos în cele înalte (Coloseni 1.12).
- Cele două atribute caracteristice ale lui Dumnezeu, cu care omul a fost creat inițial („chip” și „asemănare”; vezi Geneza 1.26) și care au fost pierdute prin căderea în păcat, sunt văzute în aceste epistole ca fiind restaurate în generația noii creații. În epistola către Efeseni este vorba de faptul că omul reprimește *asemănarea* cu Dumnezeu² (Efeseni 4.21-32); epistola către Coloseni, pe de altă parte, vorbește despre restaurarea *chipului* (Coloseni 3.5-14).
- În epistola către Efeseni nu există condiții „dacă”, dar există în epistola către Coloseni (Coloseni 1.23 etc.).
- Pornind de la tipologia cuceririi Canaanului de către Israel, epistola către Efeseni îl vede pe credincios în posesia țării, în timp ce epistola către Coloseni îl vede pe credincios chiar dincolo de Iordan, în timp ce se judecă pe sine însuși la Ghilgal. Așadar, nu este încă în posesia țării.

² Nota redacției: Faptul că omul a fost creat după asemănarea lui Dumnezeu (vezi Geneza 1.26: „după asemănarea noastră”) înseamnă că a fost creat după chipul sau asemănarea lui Dumnezeu, așa cum spune cuvântul ebraic *damah*.

Dezvoltarea adevărului în epistolele lui Pavel

S-a spus adesea că cel mai înalt adevăr din Biblie se găsește în epistolele către Efeseni și Coloseni. În epistolele apostolului Pavel găsim o progresie clară a adevărului în legătură cu identificarea noastră cu Hristos. Aceasta poate fi prezentată după cum urmează:

			șezând
		înviat	înviat
		adus la viață	adus la viață
	îngropat	îngropat	_____
mort	mort	mort	_____
răstignit	răstignit	_____	_____
Galateni	Romani	Coloseni	Efeseni

Epistola către Coloseni nu Îl prezintă pe Hristos ca fiind „răstignit”, așa cum o fac epistolele către Romani și Galateni. Ea începe să dezvolte adevărul despre identificarea noastră cu Hristos: „morți”, „îngropați”, „aduși la viață” și „înviați” cu El. Cu toate acestea, ea nu ajunge la înălțimea din epistola către Efeseni, unde credinciosul „șade cu” El în locurile cerești (Efeseni 2.6). În epistola către Coloseni, credinciosul este văzut pe pământ cu o speranță păstrată în ceruri (Coloseni 1.5). Poziția credinciosului în epistola către Coloseni este asemănătoare cu cea a Domnului Însuși după ce a înviat din morți, dar nu Se înălțase încă la Tatăl Său. J.N. Darby spune:

Epistola către Coloseni îl înfățișează pe omul înviat aflat încă pe pământ - starea în care ne aflăm noi - care se referă la cer, dar nu este încă acolo, așa cum Hristos Însuși a fost patruzeci de zile - s-a trecut Iordanul, dar Canaanul nu este încă luat în stăpânire.³

Două moduri diferite de a privi omul carnal în epistolele lui Pavel.

Starea decăzută a omului este privită în două moduri diferite în epistolele lui Pavel:

- În epistola către Coloseni și epistola către Efeseni, omul este văzut ca *mort* în păcatele sale (Efeseni 2.1-3; Coloseni 2.13).
- În epistola către Romani și epistola către Galateni, omul este văzut ca fiind *viu* în păcatele sale (Romani 1.32; Galateni 1.4).

În epistola către Romani, Hristos Însuși este văzut ca fiind Cel viu pe pământ, care „născut din sămânța lui David, după carne, dovedit Fiu al lui Dumnezeu în putere” (Romani 1.3,4). În epistola către Coloseni și epistola către Efeseni, pe de altă parte, Hristos este privit ca mort, iar puterea lui Dumnezeu I-a fost aplicată prin faptul că Dumnezeu L-a înviat dintre morți și L-a așezat la dreapta Sa (Efeseni 1.19-21; Coloseni 1.18; 2.12).

Remediul pentru starea omului, căzut în două feluri, se găsește în Hristos în două moduri: în moartea Sa și în învierea Sa. Epistola către Romani vede omul altfel: acolo el trăiește ca un păcătos vinovat pe pământ. El este atât de afectat de stricăciunea păcatelor sale și de dominația

³ J.N. Darby, *Reflection on the Second Book of Genesis (Synopsis)*, nota de subsol la Exodul 14. Online la www.bibelkommentare.de.

Introducere

naturii sale păcătoase încât nu are nicio putere de a pune capăt modului său de viață păcătos. Modul în care Dumnezeu îl eliberează din starea sa jalnică este să-l trimită la moarte. Aceasta este linia adevărului dezvoltată în epistola către Romani: moartea lui Hristos (și identificarea credinciosului cu El) este prezentată ca remediu pentru această stare. Hristos a murit și și-a vărsat sângele (Romani 3.25; 4.25; 5.6-8) pentru a îndepărta păcatele credinciosului, dar și pentru a pune capăt în mod legitim păcătosului în fața lui Dumnezeu, rupând astfel legătura cu starea în care trăiește (Romani 6.1-11; Galateni 2.20).

Însă, Epistola către Efeseni îl vede pe om în mod diferit: omul este mort în greșeli și păcate (Efeseni 2.1), iar remediu pentru el se află în puterea lui Dumnezeu, care L-a înviat pe Hristos din morți și îl aduce la viață împreună cu Hristos (Efeseni 2.5). În acest fel, omul este eliberat din starea de moarte spirituală în care era ținut. Epistola către Coloseni conține chiar ambele aspecte (Coloseni 2.11-13).

Redactarea epistolei

Pavel nu a fost instrumentul prin care s-a format adunarea din Colose. Mulți credincioși din Colose nu-l văzuseră niciodată (Coloseni 2.1). La fel ca și adunarea din Roma, adunarea din Colose fusese formată prin lucrarea altor slujitori ai Domnului. Probabil că a fost rodul lucrării lui Epafră (Coloseni 1.7; 4.12,13), care probabil a devenit mântuit mai devreme prin Pavel (Faptele apostolilor 19.10).

Nu ni se spune de ce Epafră fusese la Roma cu Pavel. Este posibil ca el să se fi dus acolo pentru a-l informa pe Pavel că există o problemă cu noua învățătură falsă care circula în zona Colose. Poate că a vrut să-i ceară sfatul și lui Pavel. Tot ce știm este că Epafră a ajuns cumva prizonier la Roma și a fost „împreună-întemnițat” cu Pavel (Filimon 23). Așa se explică de ce Tihic a predat epistola către Coloseni și nu Epafră (Coloseni 4.7,8). Se pare că Pavel a scris epistola ca răspuns la cererea de ajutor a lui Epafră. Știind că Epafră era ancorat în adevăr, Pavel l-a recomandat din toată inima pe el și slujba sa credincioșilor din Colose, ca fiind ceva de care aceștia ar trebui să țină seama (Coloseni 1.7).

Ca și în epistola către Filipeni, în această epistolă nu există niciun citat din Vechiul Testament. Poate că Pavel a evitat astfel de citate pentru că biserica din Colose era formată în principal din neamuri convertite care, în mod natural, nu erau familiarizate cu Vechiul Testament. Sau poate că exista o grupare iudaică puternică în rândul misticilor care încercau să se impună printre credincioșii din Colose, iar acești iudei ar fi putut înțelege că citatele din Vechiul Testament înseamnă că Pavel susținea respectarea Legii.